

Martin Koch-gymnasiets plan mot diskriminering och kränkande behandling

Trygghetsplan

VT 2015

Innehållsförteckning

1. Martin Koch-gymnasiets vision och mål	3
2. Trygghetsplanens syfte	3
3. Arbetsgrupp och process	3
4. Definitioner	3
5. Ansvarsfördelning	5
6. Sammanställning av diskussioner och aktiviteter i kvalitetsgrupper från läsåret 2013/2014 för en trygg och säker arbetsmiljö på skolan	5
7. Kartläggning av trygghetsarbetet	6
8. Mål att uppnå samt åtgärder som ska påbörjas under kommande period	7
9. Förutsättningar för måluppfyllelse	8
10. Akuta åtgärder, uppföljning och dokumentation	8

1. Martin Koch-gymnasiets vision och mål

Vision

Alla elever vid Martin Koch-gymnasiet ska känna sig trygga och inga former av diskriminering ska förekomma vid skolan.

Mål

- Trygghetsplanen är känd av all personal och alla elever
- All personal och alla elever behandlar varandra likvärdigt och med respekt
- All personal reagerar och agerar utifrån aktuell handlingsplan då elever blir utsatta för kränkningar eller våld i skolan
- Eventuella kränkningar behandlas snabbt och effektivt

2. Trygghetsplanens syfte

Denna plan är upprättad i enlighet med gällande skollag och diskrimineringslag. Enligt 3 kap. 16 § diskrimineringslagen och 6 kap. 8 § skollagen ska huvudmannen varje år upprätta en plan med översikt över de åtgärder som behövs för att dels främja rättigheter och möjligheter för de elever som deltar i eller söker till verksamheten, dels förebygga och förhindra trakasserier.

En grundläggande mänsklig rättighet är rätten till likabehandling. Alla elever i skolan ska ha samma rättigheter oavsett kön, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning. Alla elever har också rätt att vistas i skolan utan att utsättas för någon form av kränkande behandling. Martin Koch-gymnasiet arbetar därför aktivt förebyggande och främjande mot diskriminering, kränkningar och för likabehandling. I den här likabehandlings-planen beskrivs och tydliggörs det arbetet. Planen visar också vad skolan gör konkret för att uppfylla lagen.

3. Arbetsgrupp och process

Trygghetsplanen för läsåret 2014/2015 har tagits fram av skolans rektor i samarbete med elevhälsoteamet som förutom rektor består av biträdande rektor, skolpsykolog, kurator, skolsköterska och specialpedagoger. Elevhälsoteamet har utvärderat fjolårets trygghetsplan och utarbetat nya mål att sträva mot under kommande läsår. Dessa mål utgår från Martin Koch-gymnasiets övergripande mål, skolans kartläggningar och resultatet från den årliga gymnasieenkäten. Trygghetsplanen har varit ute på remiss hos samverkansgrupp och gymnasieråd innan fastställande.

4. Definitioner

Definitionerna är hämtade från Skolverkets allmänna råd 2012 och DO:s, BEO:s och Skolinspektionens handledning för att utforma en trygghetsplan.

Värdegrunden bygger på de grundläggande värden som vi vill ska vara gemensamma i vårt samhälle. ”Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet mellan människor är de värden som utbildningen ska gestalta och förmedla. I överensstämmelse med den etik som förvaltas av kristen tradition och västerländsk humanism sker detta genom individens fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande. Undervisningen i skolan ska vara icke-konfessionell” (Lgy 11).

De sju diskrimineringsgrunderna är: kön; könsöverskridande identitet eller uttryck; etnisk tillhörighet; religion eller annan trosuppfattning; funktionsnedsättning; sexuell läggning och ålder.

Diskriminering innebär att en elev missgynnas direkt eller indirekt, av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön; könsöverskridande identitet eller uttryck; etnisk tillhörighet; religion eller annan trosuppfattning; funktionsnedsättning; sexuell läggning eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som diskriminerar.

Direkt diskriminering betyder att någon missgynnas genom att hon eller han behandlas sämre än någon annan i en jämförbar situation. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Indirekt diskriminering betyder att någon missgynnas genom tillämpningen av en bestämmelse eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt men som i praktiken missgynnar ett barn eller en elev av skäl som har samband med en viss diskrimineringsgrund, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringsättet har ett berättigat syfte.

Bristande tillgänglighet betyder att en person med funktionsnedsättning missgynnas genom att åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning.

Likabehandling innebär att alla barn och elever behandlas så att de har lika rättigheter och möjligheter oavsett om de omfattas av någon diskrimineringsgrund. Det innebär inte att alla barn och elever alltid ska behandlas lika. Se indirekt diskriminering.

Kränkande behandling är en handling som kränker eleverns värdighet men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Kränkande behandling kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. En kränkning kan även utföras via telefon eller internet. Kränkande behandling kan till exempel uttryckas genom nedsättande tilltal, ryktesspridning, förlöjliganden eller fysiskt våld. Kränkningarna kan även handla om att frysa ut eller hota någon. Kränkande behandling kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande.

Trakasserier är ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Mobbning är en form av kränkande behandling som innebär en upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

Rasism bygger på uppfattningen att en folkgrupp är överlägsen andra utifrån tanken att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper. Det gör att vissa folkgrupper ses som mindre värda och därför kan förtryckas, utnyttjas och kontrolleras.

Främlingsfientlighet är hat eller ogillande mot grupper eller människor utifrån deras utseende, beteende eller kulturella och etniska bakgrund.

Homofobi är hat eller ogillande av homo-, bi- eller heterosexuallitet.

Befogade tillsägelser innebär att skolans personal ibland måste tillrättavisa en elev för att skapa en god miljö för hela klassen. En befogad tillrättavisning är inte en kränkning i lagens mening, även om eleven i fråga kan uppleva det som kränkande.

Repressalier är sanktioner, bestraffningar m.m. Skolans personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren anmält skolan för diskriminering, eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

5. Ansvarsfördelning

Enligt läroplanen, skollagen och diskrimineringslagen har skolan skyldighet att se till att ingen elev kränks eller diskrimineras i skolan.

Så snart skolan får kännedom om att en elev känner sig utsatt på något sätt måste skolan agera och ta reda på vad som hänt. Skolan måste också göra allt för att det inte ska hända igen. Detta gäller all personal som har skolan som sin arbetsplats: lärare, skolledning, personalen i skolmatsalen, vaktmästare, lokalvårdare m.fl.

Om en elev känner sig utsatt för kränkningar av andra elever eller personal på skolan, spelar det ingen roll om det hänt en eller flera gånger. Lagstiftningen är tydlig på detta område – enskilda kränkningar måste tas på lika stort allvar. Skolan kan alltså inte vänta med att sätta in åtgärder bara för att kränkningen inte kan klassas som mobbning.

Enskilda kränkningar måste också utredas och förhindras.

5.1 Handlingsplikt

Om personal på skolan får reda på att en elev känner sig kränkt eller mobbad har han eller hon så kallad handlingsplikt. Handlingsplikten gäller alla anställda på skolan oavsett befattning och innebär utrednings- och åtgärdsskyldighet. Lagen kräver att skolan omedelbart utreder och vidtar alla åtgärder som rimligen kan krävas för att förhindra fortsatta kränkningar. Om skolan inte uppfyller sina skyldigheter kan skolan bli skyldig att betala diskrimineringsersättning eller skadestånd till den som kränkts.

Kom ihåg att det är alltid den elev som blivit utsatt som avgör vad som är kränkande för just henne eller honom. Att inte bli tagen på allvar innebär

ytterligare en kränkning för eleven. Se akuta åtgärder, uppföljning, dokumentation sid. 7.

6. Sammanställning av diskussioner och aktiviteter i kvalitetsgrupper från läsåret 2013/2014 för en trygg och säker arbetsmiljö på skolan

Nedan presenteras de aktiviteter och diskussioner som genomförts på Martin Koch-gymnasiet under läsåret 2013/2014 för att främja en trygg och säker arbetsmiljö för alla.

6.1 Arbete som främjar en trygg och säker arbetsmiljö

Med **främjande** arbete menas det skolan gör för att förstärka de positiva förutsättningarna för likabehandling. Det **främjande** arbetet:

- Syftar till att förstärka respekten för allas lika värde, värdegrundsarbete.
- Omfattar alla diskrimineringsgrunder och förhållanden som bidrar till att diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling uppstår.
- Riktas mot alla och bedrivs utan förekommen anledning.
- Är en naturlig del i det vardagliga arbetet.
- Bedrivs målinriktat och systematiskt.

Under 2014 har Martin Koch-gymnasiet arbetat främjande genom att delta i Rädda Barnens projekt "Det handlar om kärlek". Detta arbete har inneburit föreläsningar för såväl elever som personal men också aktiviteter för eleverna och möjligheter att diskutera frågor som har sin grund i likabehandling genom övningar, diskussioner samt möten med företrädare för olika organisationer. Personalen har dessutom deltagit i en föreläsning om likabehandling anordnad av Uppsala universitet. Skolledningen har deltagit i en kurs anordnad av Uppsala universitet som givit kunskaper om likabehandling i skolan. Personalen har gjort en första enkel kartläggning via BRUK om frågor om likabehandlingsarbete i skolan.

6.2 Arbete som förebygger en trygg och säker arbetsmiljö

Med **förebyggande** arbete menas det skolan gör för att förhindra diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det förebyggande arbetet:

- Syftar till att avvärja risker för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
- Omfattar områden som i en kartläggning av verksamheten identifieras som riskfaktorer
- Bedrivs målinriktat och systematiskt.

Även vad gäller det förebyggande arbetet mot diskriminering har Rädda barnens kampanj "Det handlar om kärlek" varit en viktig insats i enlighet med vad som beskrivs ovan under rubriken främjande arbete. Skolan har också utvecklat striktare rutiner för hur utredning och dokumentation ska gå till när någon form av kränkning uppkommer. Vad gäller elevenkäten så redovisas resultaten från denna programvis vilket kan visa på specifika problem vad gäller de olika programmen,

vilket i sin tur ger möjlighet att åtgärda detta.

7. Kartläggning av trygghetsarbetet

Martin Koch-gymnasiet upplevs enligt Skolinspektionens enkäter och kommunens elevenkät som en trygg skola av såväl lärare som elever. Resultatet av elevenkäten visar att påståendena ”Jag har själv blivit utsatt för hot, våld, utfrysning eller mobbning” samt ”Om hot våld, utfrysning eller mobbning förekommer ser personalen till att det upphör” pekar på att det fortfarande förekommer kränkningar på skolan, något som är oacceptabelt. Dessutom visar resultaten av elevenkäterna att alternativet ”ingenting” på frågan vad eleverna gör när de bevittnar kränkningar kommer på tredje plats bland svarsalternativen, något som tyder på att eleverna måste medvetandegöras om vad som åligger dem när de ser eller upplever kränkningar. Avslutningsvis kan konstateras att värdet i enkäten vad gäller om alla blir behandlade lika utifrån diskrimineringsgrunderna inte ligger i topp vilket också tyder på att arbetet med att tydliggöra och intensifiera arbetet med likabehandling måste vara i fokus på Martin Koch-gymnasiet.

7.1 Analys

Något som snarast måste förbättras är att eleverna får ökad kunskap om hur de ska agera när de själva eller andra blir utsatta av kränkande behandlingar av något slag. Regler och rutiner för detta skall tydliggöras så att ingen oklarhet råder i dessa frågor. Arbetet med att dela fram tydligare rutiner dels att befästa dessa rutiner hos såväl personal som elever skall prioriteras i verksamheten. Arbetet med att ta fram en ny och tydligare trygghetsplan påbörjas.

8. Mål att uppnå samt åtgärder som ska påbörjas under kommande period

Mål: Trygghetsplanen är känd av all personal och alla elever

Detta uppnås genom att

- Nya medarbetare informeras om trygghetsplanen i sina respektive kvalitetsgrupper.
- Mentorn informerar alla elever i årskurs 1 elever om planen vid läsårsstart. Därefter är skolans likabehandlingsarbete ett återkommande inslag i alla årskurser och vid varje utvecklingssamtal.
- Likabehandlingsarbetet är en återkommande diskussionspunkt vid arbete i kvalitetsgrupper och vid trygghetsgruppens möten.

Mål: All personal och alla elever behandlar varandra likvärdigt och med respekt

Detta uppnås genom att

- I kvalitetsgrupperna förs kontinuerliga diskussioner där man ifrågasätter, reflekterar och synliggör de normer och värderingar man som lärare förmedlar i sitt arbete.
- Via klassråden lyfts frågor om likvärdighet regelbundet.

Mål: All personal reagerar och agerar utifrån aktuell handlingsplan då elever blir utsatta för kränkningar eller våld i skolan

Detta uppnås genom att

- Information och genomgång i av aktuella rutiner i Kvalitetsråd och vid APT samt diskussion i kvalitetsgrupperna om vad trygghetsplanens rutiner innebär för personalen på skolan.
- All personal uppmärksammar och reagerar mot alla former av kränkningar så som t.ex. nedsättande kommentarer, attityder och fördomar.
- All personal följer trygghetsplanens arbetsgång då situationer uppstår.

Mål: Eventuella kränkningar behandlas snabbt och effektivt

Detta uppnås genom att:

- En trygghetsgrupp instiftas på skolan. Ansvarig för detta är kurator. I trygghetsgruppen ingår både undervisande som icke undervisande personal. Denna grupp kopplas in direkt vid någon form av kränkande behandling för att prata med eleven/eleverna, dokumentera händelsen och kontakta vårdnadshavare i de fall då eleven/eleverna är under 18 år. Trygghetsgruppen ansvarar också för information till mentor samt skolledning. Det ligger i trygghetsgruppens ansvar att följa upp händelsen och att dokumentera även detta.
- Rutiner tydliggörs så att all personal är medveten om vad som ska göras när en kränkning uppstår.

9. Förutsättningar för måluppfyllelse

För att nå de uppsatta målen arbetar skolan och trygghetsgruppen med

- Introduktionssamtal som genomförs vid starten av läsåret och utvecklingssamtal för varje elev en gång per termin.
- Likabehandlingsfrågor som ett återkommande inslag vid klass- och gymnasieråd
- Trygghetsgruppen fortsätter arbeta med strategiska trygghets- och likabehandlingsfrågor och reviderar sitt uppdrag.

10. Akuta åtgärder, uppföljning och dokumentation

Rutiner för akuta situationer

Policy

Ingen på Martin Koch-gymnasiet får utsättas för diskriminering, mobbing eller annan form av kränkande behandling

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

All personal inom skolan är ansvariga för att omedelbart och villkorslöst agera mot misstänkt mobbing eller kränkningar och lyfta detta till trygghetsgruppen.

Elever och föräldrar ska kunna vända sig till vem som helst av skolans personal när någon utsatts för mobbing eller kränkande behandling och ges stöd och vägledning för att få kunskap om de insatser skolan kan ge. All personal inom skolan skall villkorslöst utan dröjsmål lyfta mobbing och kränkningar till i första hand trygghetsgruppen.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

Steg 1

- Den som upptäcker kränkningen kontaktar omedelbart någon representant för trygghetsgruppen.
- Representanter från trygghetsgruppen pratar omgående med berörda elever enskilt. Syftet med samtalen skall vara att inte bara avhjälpa den akuta situationen utan även hitta en långsiktig lösning.
- Dokumentation upprättas på särskild blankett av representanter från trygghetsgruppen. Skolledningen informeras och kopia på dokumentationen överlämnas.
- Elevens/elevernas mentor/mentorer underrättas av trygghetsgruppen om det inträffade.
- Om berörd elev är under 18 år ska vårdnadshavare till berörd elev omedelbart underrättas av medlem från trygghetsgruppen.
- Vid behov redovisas ärendet av kurator i EHT-teamet.
- Trygghetsgruppen är ansvarig för att uppföljning sker inom 14 dagar samt att återkoppling sker till rektor eller biträdande rektor.
- Vid misstanke om lagbrott görs polisanmälan av rektor.

Steg 2

- Om mobbningen fortsätter trots åtgärderna i steg 1 kallar rektor och biträdande rektor till ett möte med elev och vårdnadshavare (om eleven är under 18 år) samt någon representant från trygghetsgruppen där beslut om vidare åtgärder tas.
- Rektor och biträdande rektor ansvarar för att uppföljning görs inom 14 dagar.

Steg 3

- Om kränkningen inte upphör vidtas åtgärder enligt skollagen av rektor och biträdande rektor.
- Rektor kan besluta om anmälan till socialtjänst eller polis.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

- All personal på Martin Koch-gymnasiet skall villkorslöst utan dröjsmål lyfta fall där personal misstänkts ha kränkt en elev till skolledningen.
- Rektor ansvarar för att ärendet utreds omgående.

Elev

Om en elev känner sig kränkt av någon vuxen på skolan ska detta tas på extra stort allvar då eleven kan anses stå i beroendeställning till den vuxne. Eleven ska omedelbart kontakta/berätta för lärare, rektor eller annan vuxen på skolan. Om en lärare kränker en elev eller tvärtom, är skolledningen ansvarig för att utreda ärendet.

Vuxen

En vuxen på skolan som misstänker eller märker att en annan vuxen kränker eller diskriminerar en elev ingriper direkt. Skolledningen informeras alltid om det inträffande. Skolledningen inleder därefter en utredning kring händelsen.